

แนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

The Guidance Management Guidelines for the Opportunity Expansion Schools under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1

วัชรพล คงอุดมสิน^{1*}, สรรเสริญ หุ่นแสน² และกัญญกร เอี่ยมพญา³

Watcharapon Kongudomsin^{1*}, Sansern Hunsan² and Kanporn Aiempaya³

^{*1,2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา 24000

^{*1,2,3} Education Program in Educational Administration, Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000

Received : July 30, 2025 Revised : November 4, 2025 Accepted : November 7, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 242 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนและให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 8 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและข้อคำถามการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีจำแนกประเภทข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ค่าหลัก ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริการสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการติดตามและประเมินผลด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล

2. แนวการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีการให้ครูดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการสนเทศ ควรมีการสนับสนุนแหล่งข้อมูล

สำหรับการศึกษาเรื่องอาชีพ ด้านบริการให้คำปรึกษา ควรมีการช่วยให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ ยอมรับตนเอง สามารถแก้ไขปัญหที่กำลังเผชิญอยู่ได้ ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล ควรมีการร่วมมือจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในด้านจัดการอาชีพ และด้านบริการติดตามและประเมินผล ควรมีการสร้าง ความเข้าใจให้กับครูเกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านการติดตามและประเมินผลในสถานศึกษา

คำสำคัญ : การบริหารงานแนะแนว, โรงเรียนขยายโอกาส

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the level of guidance management in opportunity expansion schools under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1, and 2) to explore the guidelines for guidance management in these schools. The study utilized a mixed-methods approach, combining both quantitative and qualitative research. The sample group consisted of 242 participants for the quantitative study, selected through multi-stage random sampling, and 8 key informants for the qualitative study, chosen through purposive sampling. The research instruments included a questionnaire and focus group discussion questions. Statistical methods used for data analysis included frequency, mean, and standard deviation. The data obtained from the focus group discussions was typological analyzed using domain analysis.

*วัชรพล คงอุดมสิน

E-mail : boothwatcharapon@gmail.com

The research results found that

1. the level of guidance administration in opportunity expansion schools under the Office of the Primary Educational Service Area, Chachoengsao Area 1 was at a high level overall. When considering each aspect, it was found that information services had the highest average value, followed by counseling services, individual student data survey services, monitoring and evaluation services, and the aspect with the lowest average value was personnel placement services.

2. The personnel management guidance administration in opportunity expansion schools, under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1, includes the following aspects: In terms of individual student data collection services, teachers should be responsible for gathering data on each student. In terms of information services, there should be support for resources related to career education. Regarding counseling services, efforts should be made to help students understand, accept, and resolve the challenges they are facing. For personnel placement services, collaboration between both internal and external school staff should be encouraged for career management. Finally, in terms of monitoring and evaluation services, teachers should be provided with a clear understanding of how to implement monitoring and evaluation processes within the school.

Keywords : Guidance Management, Opportunity Expansion Schools

1. บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดแก้ปัญหา ตัดสินใจ มีเป้าหมายวางแผนในการดำเนินชีวิต ในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพและการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ ครูรู้จัก เข้าใจนักเรียนเพื่อช่วยเหลือในการจัดบริการและ ให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 20) การแนะแนว

ในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการตอบสนอง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นให้จัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะบริการแนะแนวในสถานศึกษายังสนับสนุน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตัวเอง มีความสามารถ ในการสื่อสารและเทคโนโลยี มีทักษะชีวิตสามารถรักษา สุขภาพกายและสุขภาพจิต รักการออกกำลังกาย มีจิตสำนึก ความเป็นพลเมืองของโลก มีจิตสาธารณะอยู่ร่วมกันใน สังคมอย่างมีความสุข ทั้งนี้หลักสูตรได้กำหนดให้มีกิจกรรม แนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จากความสำคัญของงานแนะแนว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, น. 2-3)

การดำเนินงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งผู้บริหารถือเป็นอีก ปัจจัยหนึ่งที่จะส่งเสริมให้งานแนะแนวประสบผลสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะผู้บริหารคือผู้นำที่มีอำนาจสูงสุดในโรงเรียน จึงถือว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุด ของการบริหารจัดการงานแนะแนวในโรงเรียน แต่เนื่องจาก ครูแนะแนวมีภาระงานมาก และต้องรับผิดชอบหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากงานแนะแนว ปัญหาเกี่ยวกับศักยภาพของ บุคลากรแนะแนวในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ครูภัณฑ์ไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรแนะแนว ซึ่งพบว่า ครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาด้านการแนะแนว นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม หรือโครงการพิเศษต่าง ๆ ความเหมาะสมของห้องแนะแนว โรงเรียนส่วนใหญ่เน้นการจัดบริการแนะแนวด้านบริการ ให้คำปรึกษา และด้านบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล ผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีโรงเรียนส่วนน้อยที่จัดบริการครบ ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งจะเน้นจัดบริการแนะแนว ด้านการศึกษา ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับงานแนะแนวเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังพบปัญหาการขาดความชัดเจนในการจัดทำ แผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการแนะแนว บุคลากรแนะแนว ขาดการพัฒนาการปฏิบัติงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ (ปนัดดา สิงโต, 2564, น. 63)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น (Pilot study) โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด สอบถามผู้บริหารโรงเรียน และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 50 คน ผลการสำรวจข้อมูล เบื้องต้นและพบปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนว

ได้แก่ 1) ปัญหาด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ ระบบการทำงานแนะแนวยังขาดความชัดเจน การเก็บรวบรวมข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ข้อมูลที่ได้มานั้นยังไม่ครอบคลุม โรงเรียนยังไม่มีมาตรการสำรวจข้อมูลนักเรียนอย่างจริงจัง ครูไม่มีเวลาในการสำรวจข้อมูลนักเรียน ไม่มีโปรแกรมการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดี การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน 2) ปัญหาด้านบริการสนเทศ ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ อุปกรณ์เทคโนโลยีไม่เพียงพอ และไม่มีความพร้อมในการใช้งาน ขาดงบประมาณในการทำงานแนะแนว นักเรียนยังไม่ให้ความสำคัญกับข่าวสารประชาสัมพันธ์ 3) ปัญหาด้านบริการให้คำปรึกษา ได้แก่ บุคลากรยังขาดความรู้ความสามารถในการทำงาน ครูผู้สอนวิชาแนะแนวไม่ได้จบสายวิชาแนะแนว โดยตรงทำให้เกิดปัญหาในการให้คำปรึกษา ครูที่ทำการสอนขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและขอบข่ายในวิชาแนะแนว ไม่มีห้องให้คำปรึกษา นักเรียนไม่เข้ามาใช้บริการให้คำปรึกษา 4) ปัญหาด้านบริการจัดวางตัวบุคคล ได้แก่ ขาดงบประมาณที่สนับสนุน ครูที่รับผิดชอบไม่มีความรู้ ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลืองานแนะแนว ไม่มีข้อมูลข่าวสาร ในการรับทุนการศึกษาจากหน่วยงานอื่น ๆ การมอบหมายงานไม่ตรงกับความสามารถของบุคลากร 5) ปัญหาด้านบริการติดตามผลและประเมินผล ได้แก่ ไม่มีการติดตามประเมินผลที่จริงจัง ไม่มีเวลาในการติดตามผล ครูไม่มีความรู้ในการติดตามผลและประเมินผล การติดตามผลไม่มีความต่อเนื่อง การเก็บข้อมูลมีความล่าช้าส่งผลให้ประเมินผลไม่ทันตามช่วงเวลาที่กำหนด

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ให้มีโอกาสในการศึกษามีภูมิคุ้มกันที่จะสามารถดำเนินชีวิตต่อไปในสังคมได้ ซึ่งผู้บริหาร สถานศึกษาและครูนั้น มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้มีคุณธรรมจริยธรรม ทักษะชีวิต ควบคู่กับความรู้ เห็นคุณค่าในตัวเอง รู้จักตนเอง และผู้อื่น มีความสามารถในการสื่อสารและเทคโนโลยีและมีจิตสาธารณะ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนขยายโอกาสให้มีประสิทธิภาพ และนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงระบบงานแนะแนวให้เกิดประโยชน์สูงสุด

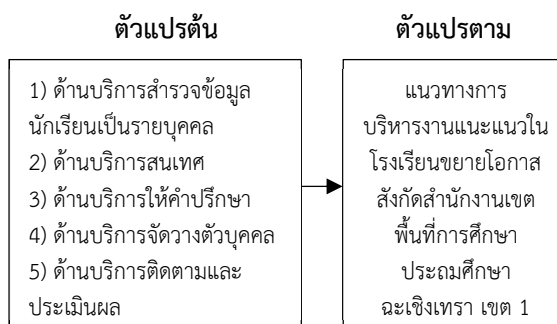
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยนี้ มีกรอบแนวคิดในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านบริการสนเทศ 3) ด้านบริการให้คำปรึกษา 4) ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล 5) ด้านบริการติดตามและประเมินผล สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 กำหนดกลุ่มประชากรและตัวอย่างที่ใช้งานวิจัย

4.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 650 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 แห่ง โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 242 คน

4.1.3 ผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ศึกษาในเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 3 ปี และหัวหน้างานแนะแนวนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 3 คน ที่มีประสบการณ์สอนในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี

ตารางที่ 1 จำนวนสถานศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ครูในโรงเรียนขยายโอกาสจำแนกตามอำเภอ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1

อำเภอ	จำนวนสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1) บางปะกง	13	237	92
2) บางน้ำเปรี้ยว	14	218	79
3) เมืองฉะเชิงเทรา	9	137	50
4) บ้านโพธิ์	4	58	21
รวม	40	650	242

4.2 การพัฒนาเครื่องมือในงานวิจัย มีดังนี้

4.2.1 ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 รวบรวมข้อมูลมาใช้เป็นกรอบหรือเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2.2 สร้างแบบสอบถามและข้อคำถามการสนทนากลุ่มให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของการวิจัย และตัวแปรทุกตัวตามกรอบแนวคิดและขอบเขตของการวิจัย

4.2.3 เสนอแบบสอบถามฉบับร่างและข้อคำถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการวัด

4.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วและข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of Item Objective Congruence) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

4.2.5 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204)

4.2.6 นำแบบสอบถามที่หาค่าความเที่ยงตรงและค่าความเชื่อมั่นแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

4.3.1 เขียนคำร้องเสนอต่องานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์หรือออกหนังสือ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยกำหนด

4.3.2 ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างไปพร้อมกับหนังสือที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 การส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทางระบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนให้ผู้วิจัยทางระบบออนไลน์เช่นเดียวกัน

4.3.3 รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถามโดยระบบออนไลน์ และติดตามในส่วนขอแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน

4.3.4 การสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มจากการสรรหาและคัดเลือก เตรียมตัวและคำถามที่จะใช้ในการสนทนากลุ่ม

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2564, น. 19)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตารางที่ 2 ค่าความถี่ และค่าร้อยละของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	135	55.79
หญิง	107	44.21
รวม	242	100.00
2. อายุ		
20-30 ปี	114	47.11
31-40 ปี	69	28.51
41-50 ปี	32	13.22
51-60 ปี	27	11.16
รวม	242	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	155	64.05
สูงกว่าปริญญาตรี	87	35.95
รวม	242	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 3 ปี	38	15.70
3-10 ปี	93	38.43
11-15 ปี	74	30.58
มากกว่า 15 ปี	37	15.29
รวม	242	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 55.79 ส่วนเพศหญิง มีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 44.21 ส่วนใหญ่มีอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 47.11 รองลงมาคืออายุ 31 - 40 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.51 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 13.22 อายุ 51 - 60 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 11.16 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 64.05 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 35.95 ประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 3 - 10 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 38.43 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ทำงาน 11 - 15 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 30.58 มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70

5.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

แนวทางการบริหารงานแนะแนว ในโรงเรียนขยายโอกาส	n = 242		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.03	0.35	มาก	3
2. ด้านบริการสนเทศ	4.14	0.29	มาก	1
3. ด้านบริการให้คำปรึกษา	4.07	0.32	มาก	2
4. ด้านการจัดวางตัวบุคคล	3.89	0.26	มาก	5
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.92	0.45	มาก	4
รวม	4.01	0.22	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.22) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริการสนเทศ ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการจัดวางตัวบุคคล

5.3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

5.3.1 ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายในการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนโดยใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลาย มีการนำข้อมูลการคัดกรองนักเรียนเข้าสู่ระบบการคัดกรอง มีการใช้เครื่องมือทางจิตวิทยา มีแบบสังเกตพฤติกรรม มีแบบสัมภาษณ์นักเรียน มีแบบประเมินจุดแข็ง - จุดอ่อน มีแบบตรวจวัดสุขภาพจิต มีการวัดความถนัด มีการนำข้อมูลที่ได้นั้นมาวิเคราะห์ผล เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของนักเรียน ครูสามารถรู้จักและเข้าใจนักเรียนทั้งด้านร่างกาย สังคม สติปัญญา มีการนำข้อมูลที่ได้นำไปช่วยเหลือนักเรียนโดยการส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนรู้จักตนเองจากแบบวัดความถนัด มีการคัดกรองนักเรียนเพื่อรับทุนยากจนหรือยากจนพิเศษ มีการขอสนับสนุนทุนจากหน่วยงานภายนอก มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ โดยสถานศึกษาสามารถประสานศูนย์ความปลอดภัย เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียน

5.3.2 ด้านบริการสนเทศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุม วางแผน จัดทำโครงการที่สร้างความตระหนักให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการบริการข่าวสาร มีข้อมูลทางการศึกษา ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายนิเทศ มีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียน มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ข้อมูลทางการบริการสนเทศที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และสังคม ให้กับนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายของการบริการสารสนเทศเพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้เรียนประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการศึกษาต่อ มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานด้านอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม มีการประสานงานสร้างภาคีเครือข่ายกับสถาบันการศึกษาทั้งสายอาชีพ สายสามัญ และหน่วยงานภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามาให้ความรู้แก่นักเรียน มีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้มาให้ความรู้แก่นักเรียน มีการเชิญนักเรียนที่จบการศึกษาแล้วมาให้ความรู้สร้างแรงบันดาลใจด้านการศึกษาต่อแก่น้องน้องทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบการตัดสินใจในการศึกษาต่อของนักเรียน

5.3.3 ด้านบริการให้คำปรึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุม วางแผน ร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักในการบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน มีการจัดโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา มีการจัดกระบวนการที่มีหลักการขั้นตอน และจุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษาที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อให้นักเรียนเกิดการยอมรับ และไว้วางใจในตัวผู้ให้คำปรึกษา มีการ

จัดอบรม พัฒนาครูแนะแนว และครูประจำชั้นให้มีความรู้ในเรื่องของจิตวิทยาการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน มีการนำผลการให้คำปรึกษามาวิเคราะห์ข้อมูล และส่งต่อข้อมูลแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการประสานงานกับหน่วยงานที่มีความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา มีการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูแนะแนวในเรื่องของการให้คำปรึกษานักเรียน โรงเรียนมีการจัดบริการให้คำปรึกษาที่ครอบคลุมในด้านการศึกษาต่อ ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว มีการใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาวัดความสามารถ ความถนัดของนักเรียน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างตรงจุดตามความถนัดของตนเอง

5.3.4 ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุม วางแผน ให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ ในการกระบวนกรดำเนินโครงการ กิจกรรมเสริมหลักสูตรตามหลักการและขั้นตอนการจัดวางตัวบุคคล มีการส่งเสริม พัฒนา ให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ และสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว มีการส่งเสริมให้ครูแนะแนวต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีการประสานงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้แก่นักเรียนครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านการศึกษา สายอาชีพ สายสามัญกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา มีการให้ข้อมูลข่าวสาร มีการส่งเสริมให้นักเรียนวางแผน การดำเนินชีวิต มีการส่งเสริมให้ครูแนะแนวประจำโรงเรียน ดำเนินการให้นักเรียนสำรวจความต้องการ ความสามารถ และความถนัดของตนเอง มีการจัดหาทุนการศึกษา มีการจัดทำระบบบันทึกข้อมูลการรับทุนการศึกษาของนักเรียน มีการช่วยเหลือให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วหรืออาจออกจากโรงเรียนกลางคันได้มีงานทำ

5.3.5 ด้านบริการติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุม วางแผน ร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลในการจัดกิจกรรมแนะแนว ให้เป็นไปตามกระบวนการ หลักการ และขั้นตอน การติดตามผล และประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการแนะแนว ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ให้กับนักเรียนที่ได้ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับรุ่นน้อง มีการติดตามผลสำหรับนักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ มีการติดตามนักเรียน และหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ออกกลางคัน และไม่สำเร็จการศึกษา มีการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียน ติดต่อกันเป็นเวลานาน มีการติดตามผลการดำเนินโครงการ และการจัดกิจกรรมการแนะแนว มีการกำหนดเครื่องมือ

ในการติดตามผลและประเมินผลที่หลากหลาย และมีคุณภาพ มีการวิเคราะห์จุดเด่น - จุดด้อย ของผลการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง และกระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บข้อมูลจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 242 คน

6.2 ผลการศึกษาระดับการบริหารงาน แนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริการสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านบริการติดตามและประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล

6.3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงาน แนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า

6.3.1 ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงการมีนโยบายให้ครูดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือทางการแนะแนว ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนทั้งด้านร่างกาย สังคม สติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม และเข้าใจถึงความแตกต่างของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการนำข้อมูลที่ได้นำมาเป็นแนวทางช่วยเหลือ สนับสนุน แก้ไข ป้องกัน นักเรียนแต่ละคน ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ มีการใช้ข้อมูลทางจิตวิทยาเพื่อรู้จักนักเรียน มีแบบสังเกตพฤติกรรม มีแบบสัมภาษณ์นักเรียน มีแบบประเมินจุดแข็ง - จุดอ่อน มีการตรวจวัดสุขภาพจิต มีการวัดความถนัด มีการแจ้งข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปช่วยเหลือนักเรียน

6.3.2 ด้านบริการสนเทศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงการมีนโยบายให้ครูดำเนินการสนับสนุนการบริการข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ทางด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมให้กับนักเรียน มีจุดมุ่งหมายของการบริการสารสนเทศ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้เรียนประกอบการตัดสินใจวางแผนการศึกษาต่อ สนับสนุนให้มีการนำผลที่ได้ไปพิจารณาในด้านการประกอบอาชีพ และด้านการดำเนินชีวิต มีแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษา การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ จัดให้มีป้ายนิเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ให้ข้อมูลทางการบริการสนเทศ สนับสนุนให้มีการเชิญวิทยากร การศึกษาดูงาน ที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน

6.3.3 ด้านบริการให้คำปรึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงการมีนโยบายให้ครูดำเนินการจัดกระบวนการที่มีหลักการ ขั้นตอน และจุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษาที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา มีการช่วยให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ ยอมรับตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาก็กำลังเผชิญอยู่ได้ มีการจัดบริการให้คำปรึกษาครอบคลุมในด้านการศึกษาต่อ ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว มีการค้นหาเหตุแห่งปัญหา มีวิธีการจัดการกับปัญหา มีวิธีการค้นพบแนวทางการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ครูดำเนินการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน โดยให้เกิดการยอมรับ ไว้วางใจ ลดความไม่สบายใจ พร้อมทั้งยอมรับปัญหาและแสวงหาวิธีแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม

6.3.4 ด้านการจัดวางตัวบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงการมีนโยบายให้ครูดำเนินการฝึกฝน จัดประสบการณ์ ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการสำรวจตนเอง ความถนัด และความสนใจ มีการดำเนินการตามโครงการที่นักเรียนได้ตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ มีข้อมูลและประสบการณ์เกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีการวางแผนชีวิต มีการร่วมมือจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และสังคม มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการจัดชั้นเรียนพิเศษ มีการจัดหาและให้ทุนการศึกษาที่เหมาะสม มีการช่วยเหลือให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วหรืออาจออกจากโรงเรียนกลางคันได้มีงานทำ

6.3.5 ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงการมีนโยบายให้ครูดำเนินการการบริการติดตามผลของการบริการแนะแนว มีการบริหารจัดการระบบ ขั้นตอน มีการพัฒนาตามหลักสูตร มีการติดตามผลการพัฒนาตนของผู้เรียน มีการนำผลที่ได้ไปแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา มีการติดตามและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียน มีการติดตามผลการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ยังศึกษาอยู่ในโรงเรียน มีการติดตามผลการจัดบริการแนะแนวในด้านต่าง ๆ มีการติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา และไม่สำเร็จการศึกษา มีการนำผลการติดตามมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมแนะแนว มีการวางแผนงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 การบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา

เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ ด้านบริการสนเทศ ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการติดตามและประเมินผล และด้านบริการจัดวางตัวบุคคล ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา มีนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนว มีการจัดทำโครงการแนะแนว ประชุมวางแผน เพื่อทำความเข้าใจร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา มีการกำหนดขอบเขตของการช่วยเหลือนักเรียน มีการสนับสนุนให้ครูแนะแนวได้อบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว มีความเข้าใจในทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนแต่ละคน มีการสนับสนุนเครื่องมือทางการแนะแนวเข้ามามีส่วนช่วยในการคัดกรองนักเรียน ครูสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และรู้ถึงความต้องการ ความถนัดของนักเรียน มีการควบคุมติดตาม รวบรวมข้อมูล และแจ้งผลกลับไปยังตัวนักเรียน ครูแนะแนวมีข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้การสนับสนุน ช่วยเหลือได้ตรงจุดแก่นักเรียน มีการสร้างภาคีเครือข่ายในการแนะแนวนักเรียนระหว่างสถาบัน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และการช่วยเหลือนักเรียน มีการกำกับติดตามและประเมินผลกิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้น เพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนากิจกรรมการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ กู๊ด (Good, 1973, p. 271) ที่กล่าวว่า การบริหารงานแนะแนวนั้นต้องมีกระบวนการช่วยเหลืออย่างมีแบบแผนต่อเนื่องให้แต่ละบุคคลสามารถเข้าใจตนเองและโลกเกี่ยวกับตนเองได้ดี สามารถแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา การพัฒนาทางอาชีพและการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีวิธีการช่วยเหลืออย่างมีแบบแผนต่อเนื่องกัน ซึ่งนอกเหนือ ไปจากการสอบปกติเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียน นักศึกษาหรือบุคคลอื่น สามารถประเมินความสามารถและข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ การแนะแนวเป็นวิธีการที่กระทำโดยตรงต่อเด็กในการที่จะนำเด็กไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางโดยการ จัดสภาพแวดล้อมให้แก่เด็กเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นมูลฐาน และช่วยให้ความต้องการประสบความสำเร็จรวมไปถึงวิธีการที่ครูจะนำเด็กให้รู้จักวิธีศึกษาค้นคว้าและได้รับการตอบสนองสนองความต้องการของตน

7.2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

7.2.1 ด้านการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบายในการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน

โดยใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลาย มีการนำข้อมูล การคัดกรองนักเรียนเข้าสู่ระบบการคัดกรอง มีการใช้เครื่องมือทางจิตวิทยา มีแบบสังเกตพฤติกรรม มีแบบสัมภาษณ์นักเรียน มีแบบประเมินจุดแข็ง - จุดอ่อน มีแบบตรวจวัดสุขภาพจิต มีการวัดความถนัด มีการนำข้อมูลที่ได้ประเมินวิเคราะห์ผล เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของนักเรียน ครูสามารถรู้จักและเข้าใจนักเรียนทั้งด้านร่างกาย สังคม สติปัญญา มีการนำข้อมูลที่ได้ไปช่วยเหลือนักเรียน โดยการส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนรู้จักตนเอง จากแบบวัดความถนัด มีการคัดกรองนักเรียนเพื่อรับทุนยากจน หรือยากจนพิเศษ มีการขอสนับสนุนทุนจากหน่วยงานภายนอก มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ โดยสถานศึกษาสามารถประสานศูนย์ความปลอดภัย เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฏพันธ์ ดิศเจริญ (2565, น. 333) ได้วิจัยเรื่อง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความสามารถ รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน มีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน ต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน มีการจัดนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการคัดกรองนักเรียน มีการส่งเสริมและพัฒนา มีการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีการส่งต่อ และสรุปผลการระดมการส่งเสริมป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหานักเรียน อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

7.2.2 ด้านบริการสนเทศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประชุม วางแผน จัดทำโครงการที่สร้างความตระหนักให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการบริการข่าวสาร มีข้อมูลทางการศึกษา ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายนิเทศ มีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้แก่แก่นักเรียน มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ข้อมูลทางการบริการสนเทศที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และสังคมให้กับนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายของการบริการสารสนเทศ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้เรียนประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการศึกษาต่อ มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานด้านอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม มีการประสานงานสร้างภาคีเครือข่ายกับสถาบันการศึกษา ทั้งสายอาชีพ สายสามัญ และหน่วยงานภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามาให้ความรู้แก่นักเรียน มีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้มาให้คำแนะนำ มีการเชิญนักเรียนที่จบการศึกษาแล้วมาให้ความรู้ สร้างแรงบันดาลใจ

ด้านการศึกษาต่อแก่รุ่นน้องทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบการตัดสินใจในการศึกษาต่อของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรินทรา อยู่หลาบ (2560, น. 106) ได้วิจัยเรื่องการบริหารกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุน การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน อย่างถูกต้องและชัดเจน ครอบคลุมภารกิจขององค์กร มีการสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน มีการประชุม วางแผนร่วมกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมระดมความคิดในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของโรงเรียนในด้านข้อมูลสารสนเทศ

7.2.3 ด้านบริการให้คำปรึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุม วางแผน ร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักในการบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน มีการจัดโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา มีการจัดกระบวนการที่มีหลักการ ขั้นตอน และจุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษาที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการยอมรับ และไว้วางใจในตัวผู้ให้คำปรึกษา มีการจัดอบรมพัฒนาครูแนะแนว และครูประจำชั้นให้มียุทธศาสตร์ความรู้ในเรื่องของจิตวิทยาการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน มีการนำผลการให้คำปรึกษามาวิเคราะห์ข้อมูล และส่งต่อข้อมูลแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการประสานงานกับหน่วยงานที่มีความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา มีการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูแนะแนวในเรื่องของการให้คำปรึกษานักเรียน โรงเรียนมีการจัดบริการให้คำปรึกษาที่ครอบคลุมในด้านการศึกษาต่อด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว มีการใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาวัดความสามารถ ความถนัดของนักเรียน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างตรงจุดตามความถนัดของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลฉวี ประเสริฐสุข (2564, น. 233) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายการดำเนินงาน และแนวปฏิบัติของงานแนะแนวด้านการให้คำปรึกษา รวมทั้งมีระบบพัฒนาครูแนะแนวที่ชัดเจนและต่อเนื่อง มีการประสานงานและสร้างเครือข่ายกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาผู้เรียนในเรื่องของการให้คำปรึกษา มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการทำงานแนะแนว

7.2.4 ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุม วางแผน ให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ ในการกระบวนการดำเนินโครงการ กิจกรรมเสริมหลักสูตรตามหลักการและขั้นตอนการจัดวางตัวบุคคล มีการส่งเสริม พัฒนาให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนา ทักษะ และสร้างองค์ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว มีการส่งเสริมให้ครูแนะแนวต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีการประสานงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้แก่นักเรียนครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านการศึกษา สายอาชีพ สายสามัญกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา มีการให้ข้อมูลข่าวสาร มีการส่งเสริมให้นักเรียนวางแผน การดำเนินชีวิต มีการส่งเสริมให้ครูแนะแนวประจำโรงเรียน ดำเนินการให้นักเรียนสำรวจ ความต้องการ ความสามารถ และความถนัดของตนเอง มีการจัดหาทุนการศึกษาจาก หน่วยงานภายใน และภายนอกสถานศึกษาให้นักเรียน มีการจัดทำระบบบันทึกข้อมูลการรับทุนการศึกษาของนักเรียน มีการช่วยเหลือให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วหรืออาจออกจากโรงเรียนกลางคันได้มีงานทำ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ นิธิสมีรา นิมะมิ่ง (2563, น. 81) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานแนะแนวตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน กำหนดนโยบาย ด้านการบริการจัดวางตัวบุคคล มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ทางการแนะแนว มีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ด้านการบริการจัดวางตัวบุคคล มีการจัดหาทุน และมอบทุนการศึกษา มีการติดตามและประเมินผล การดำเนินการบริการด้านการจัดวางตัวบุคคล มีการติดตาม และประเมินผลด้านการให้ความช่วยเหลือนักเรียนทางด้านต่าง ๆ มีการติดตามและประเมินผล การจัดความเหมาะสม ในการแก้ปัญหาตามสภาพปัญหาของนักเรียน

7.2.5 ด้านบริการติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุม วางแผน ร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลในการจัดกิจกรรมแนะแนว ให้เป็นไปตามกระบวนการ หลักการ และขั้นตอน การติดตามผล และประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการแนะแนวต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ ให้กับนักเรียนที่ได้ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับรุ่นน้อง มีการติดตามผลสำหรับนักเรียน ที่ไม่ได้ศึกษาต่อ มีการติดตามนักเรียน และหาแนวทางช่วยเหลือให้นักเรียนที่ออกกลางคัน และไม่สำเร็จการศึกษา มีการทำแผนงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ออกกลางคัน และ

ไม่สำเร็จการศึกษา มีการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียน ติดต่อกันเป็นเวลานาน มีการติดตามผลการดำเนินโครงการ และการจัดกิจกรรมการแนะแนว มีการกำหนดเครื่องมือในการติดตามผลและประเมินผลที่หลากหลาย และมีคุณภาพ มีการวิเคราะห์จุดเด่น - จุดด้อย ของผลการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง และกระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยทิพย์ ชันหะสา (2565, น. 67) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานแนะแนว ในสถานศึกษากลุ่มตอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารและคณะครูควรร่วมกันวางแผนจัดทำโครงการ มีการสำรวจอาชีพที่ผู้เรียนสนใจ จัดหางบประมาณในการให้ผู้เรียนได้ไปทัศนศึกษา มีการจัดทำ MOU ร่วมกับหน่วยงานส่งเสริมอาชีพเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้กับผู้เรียน มีการสนับสนุน เพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์จัดหาสื่อออนไลน์ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาโลกแห่งอาชีพที่หลากหลาย ควรส่งเสริมให้มีการกำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานแนะแนว ด้านอาชีพอย่างจริงจังและมีการประเมินผลจัดทำรายงาน เสนอต่อผู้บริหารทุกปีการศึกษา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

8.1.1 ควรสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการร่วมมือจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดบริการแนะแนวด้านจัดการอาชีพ เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ทางด้านการศึกษาต่อให้กับนักเรียน

8.1.2 ควรมีการสนับสนุนให้ครูมีการบริหารงานแนะแนว ในโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่าง มีคุณภาพ และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

8.1.3 ควรศึกษาข้อมูลที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสถานศึกษาให้ รวมทั้งสร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการบริหารงานร่วมกัน และส่งเสริมการใช้แนวทางการบริหารงานแนะแนวเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

- ควรศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสจังหวัดอื่น

9. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรสรเสริญ หุ่นแสน และรองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาร เอี่ยมพญา อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการ

บริหารการศึกษาที่ใช้ความอนุเคราะห์ให้คำแนะนำการทำวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วง และขอขอบพระคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทำวิจัยและเก็บข้อมูล รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือและมีได้เอื้ออำนวย ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

10. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นักพนธ์ ดิศเจริญ. (2565, เมษายน). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. *Journal of Modern Learning Development*, 7, (3), หน้า 331-335.
- นิอัสมิรา นิมะมิง. (2563). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานแนะแนว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นวลฉวี ประเสริฐสุข. (2564, ตุลาคม-ธันวาคม). การศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23, (4), หน้า 226-239.
- ปนัดดา สิงโต. (2564, กรกฎาคม-กันยายน). แนวทางการบริหารงานแนะแนว ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. *วิจัยวิชาการ*, 4, (3), หน้า 61-74.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **หลักการบริหารแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- หทัยทิพย์ ชันทะสา. (2565, กันยายน-ธันวาคม). แนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษา กลุ่มดอยอินทนนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่. *วิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 16, (3), หน้า 58-72.
- อรินทรา อยู่หลาบ. (2560). **การบริหารกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill Book.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, (3), pp. 607-610.